No. 5. ZATURDAG 10 JANUARIJ. 1857.

VIER EN DERTIGSTE JAARGANG.

PROVINCIALE DRENTSCHE EN ASSER COURANT.

De uitgave dezer COURANT geschiedt op DINGSDAG, DONDERDAG en ZATURDAG. De prijs is per *drie maanden* te Assen *f* 2.30, buiten Assen franco per post *f* 2.45. — De prijs der Advertentiën is van 1 tot 5 regels *f* 1.00 en voor elken regel meer 15 cent, behalve 35 cent zegelregt.

De COMMISSARIS DES KONINGS in de Provincie Drenthe,

Brengt ter kennis van 't algemeen, dat de **handelsprijzen** der GRANEN, LEVENSMIDDELEN en andere voorwerpen, aangevoerd op de weekmarkten in deze Provincie, gedurende de tweede helft der maand Dec. l.l., hebben bedragen, als volgt:

BENAMING DER VOORTBRENGSELEN.	MAAT EN GEWIGT.	ASSEN. Laagste		ASSEN. Hoogste		COEVORDEN. Laagste		COEVORDEN. Hoogste		HOOGEVEEN. Laagste		HOOGEVEEN. Hoogste		MEPPEL. Laagste		MEPPEL. Hoogste	
Rogge, winter	mud	5	00	6	25	4	90	5	50	0	0	0		5	60	6	50
» zomer										5	50	6	40				
Boekweit, zand	»	5	00	6	00									6	50	7	25
» veen	»	4	50	6	25	5	00	5	50	5	40	6	10	6	00	7	00
Aardappelen, vroege	»																
» late	»					0	00	0	00					1	50	2	20
» ruige witte	»	1	50	1	60												
» roode Venlosche	»	1	50	1	65												
Hooi	500 Ned. pd.	0		0													
Stroo	»	0	»	0													
Eijeren, kippen	100 stuks			0	00	0	00	0	00								
» eenden	»					0	00	0	00								
Boter, gras	Ned. pond																
» hooi	»		85		92^5		80		80		92	1	07^5		96^5	1	08

Assen, 9 Januarij 1857.

De Commissaris des Konings voornoemd,
DE VOS VAN STEENWIJK.

Vergadering van den Raad der gemeente Assen, op Zaturdag den 10 Januarij 1857, des avonds ten 7 ure.

GEDEPUTEERDE STATEN der provincie Drenthe,

Brengen ter kennis van de besturen en ingezetenen der belanghebbende gemeenten in deze provincie, dat, volgens ontvangene kennisgeving van Heeren Gedeputeerde Staten der provincie *Overijssel*, door den gemeenteraad van *Steenwijk* is besloten tot het instellen van eene VEEMARKT in die gemeente, op den Maandag, volgende op den 3den Dingsdag van de maand September.

Zullende, wanneer de bedoelde besturen of ingezetenen daartegen bezwaren mogten hebben, en zij er belang in stellen, dat daarop worde gelet, die bezwaren alsdan voor den 14 dezer aan dit Collegie schriftelijk moeten worden medegedeeld, terwijl het er anders voor zal worden gehouden, dat zoodanige bezwaren niet bestaan.

Assen den 7 Januarij 1857.

Gedeputeerde Staten voornoemd,
DE VOS VAN STEENWIJK, Voorzitter.
W. H. HOFSTEDE, Griffier.

OVERZIGT DER BELANGRIJKSTE GEBEURTENISSEN.

9 Jan.

De moord, op den Aartsbisschop gepleegd, is te Parijs nog op elks lippen en verwekt even veel medelijden als verontwaardiging.

Inmiddels wordt het verhoor van den booswicht voortgezet en levert bijna in elk antwoord de bewijzen van eene onbeschrijfelijke koelbloedigheid.

De woorden, waarmede hij den dolksteek vergezelde: „weg met de Goden!" of „weg met de Godinnen!" en, waarmede hij, zoo als wij onze lezers reeds hebben gezegd, op de *Maria*-vergoding doelde, heeft hij inderdaad gesproken, iets dat zeer bepaald tegengesproken was. Hij heeft dit zelf erkend en er wel degelijk bijgevoegd, dat hij ook op den predikstoel tegen dit nieuwe leerstuk had geijverd.

Ook in het tweede verhoor, dat men hem deed ondergaan, bleef hij bij de gedane antwoorden en verbeterde met verschrikkelijke bedaardheid de antwoorden, zoo die niet juist waren opgeteekend en hem werden voorgelezen. Hij bevond zich nog maar een tiental dagen te Parijs en kwam daar aan van een uitstapje in Belgie. De politie van dat Rijk, onderrigt van het onrustig karakter des gevangenen, hield hem naauwkeurig in 't oog, doch vond geene aanleiding, om zich over hem te beklagen of tegen hem eenigen wettelijken maatregel te nemen. Te Parijs aangekomen, begaf hij zich dadelijk naar zijn broeder.

't Is na 26 December, dat de gedachte aan het gepleegde gruwelstuk bij hem opkwam, maar hij verried die aan niemand, en geen sterveling had redenen om eenigen argwaan te koesteren nopens het rampzalig voornemen, dat allengs in zijne ziel tot rijpheid kwam.

Hoewel *Verger* (niet *Vergés*, zooals eerst te onregt werd gespeld) zijne misdaad niet tracht te vergoelijken, zoo heeft hij toch in 't eerst gezegd, dat hij den dolk niet had gekocht, om den moord te plegen, en dat hij genoemd moordwerktuig reeds twee maanden geleden kocht, alleen tot eigene veiligheid, maar het is toch later gebleken, dat hij eerst 's avonds te voren eigenaar van den dolk werd en wel bij een wapensmid in de straat Dauphiné. Het is een zeer lang en zeer kunstig bewerkt mes, 't welk hij een aanmerkelijk eind in de borst van den ongelukkigen Prelaat dreef.

Verger verliet Zaturdag morgen, reeds vroegtijdig, het huis zijns broeders, en heeft lang in de kerk vertoefd, om op het gunstig oogenblik te wachten en de beste plaats te zoeken, waar hij het oogenblik van den moord kon verbeiden.

In 't eerst, zegt *de Patrie*, vormde hij het plan om de Aartsbisschop op zijn troon te treffen, en vroeg daartoe aan den wachter om toegang tot het koor, zeggende, dat hij gewoon was daar te zijn, tegen eene belooning aan den wachter te geven. Hij bood dezen dan ook een geldstuk aan, maar wierd, zoo als 't behoorde, afgewezen. Daarop vestigde hij zijn oog op eene bank, waar langs een gang liep, door den Bisschop, te passeeren, en waarin deze, als vrij naauw, alleen moest gaan, en inderdaad plaatste hij zich daar, blijvende alzoo met ongeloofelijke koelbloedigheid gedurende de geheele dienst, tegen over zijn slagtoffer, staan. Maar — zijne berekening faalde! De Aartsbisschop nam een anderen weg. De booswicht liet echter zijn prooi niet ontsnappen. Hij wachtte hem elders op en greep den ongelukkigen Prelaat, juist toen deze zich omkeerde om kinderen te zegenen, aan, keerde hem naar zich toe en stiet hem, in 't zelfde oogenblik, den dolk tot in 't hart.

Terwijl *Verger* gedurende een gedeelte van de dienst in vroom gepeins als 't ware verzonken was, trok hij de aandacht van eene koopvrouw in fruit. Aan haar gaf hij nog, toen hare paraplue was gevallen, deze met zeer veel beleefdheid terug, maar eenige oogenblikken later zag zij hem in driftige beweging een ponjaard voor den dag trekken en tegen den Prelaat rigten. Zij sprong toe en greep de arm des moordenaars, onder de kreet, „o, gij ellendige!" maar werd gewond. Had hij haar niet gekwetst, dan was die vrouw hoogstwaarschijnlijk de redster geweest van het leven des kerkvoogds.

De bediende van den Aartsbisschop, die het lijk in de koets droeg, was dezelfde, die ook dat van den Aartsbisschop *Affre* van de barricade wegvoerde.

Het is wel eene vergeeflijke, maar eene bittere gewaarwording, zegt een ander blad, dat wij moeten erkennen, de moordenaar was een *priester*.

De *Moniteur* brengt eene hartelijke lofrede op den vermoorden kerkvoogd en prijst hoogelijk zijn karakter en dienstwerk en vooral zijne weldadigheid. Maar al die deugden, zegt hij, vermogten hem niet te beschermen tegen eene moorddadige hand. Op het oogenblik dat hij zijn paleis verliet, om zich naar de kerk te begeven, deelde hij nog aalmoezen uit. 't Was zijn laatst vaarwel aan hen, die hij niet meer zou helpen!

Eenvoudig maar treffend gezegd.

De Aartsbisschop was geen vriend en bijgevolg geen gunsteling der Jezuiten, en daarom wordt zijn dood door velen te inniger betreurd — daarom zal de keuze van zijn opvolger van groot belang zijn, ook voor het burgerlijk bewind der Hoofdstad, ja om de hooge betrekking die het hier geldt, voor het Keizerlijk bestuur. Als zijn opvolger wordt reeds genoemd de Aartsbisschop van Besançon en ook die van Tours. Zelfs noemt men den abt *Bonaparte*, onlangs door den Paus tot priester gewijd en in wien velen een toekomstigen Paus zien.

De plegtige begrafenis van wijlen Mgr. *Sibour* zal plaats hebben op 13 Januarij en de zuivering der kerk van St. Etienne op den volgenden dag.

Begeven wij ons uit den tempel des bloeds en uit het gebouw der justitie naar de vredeszaal, waar beter arbeid wordt verrigt en waar de leus althans is *verzoening*.

Na de conferentie, op 31 December gehouden, bleef het stil in die zaal, en die stilte scheen geen goed teeken. Men verzekerde althans, dat er moeijelijkheden zijn gerezen en men elkander in 't geheel nog niet verstaat, terwijl het vooral Engeland en Oostenrijk zijn, die spraakverwarring aanbrengen, in die mate zelfs, dat zij, hunne woorden niet verduidelijkende, er wel toe kunnen bijdragen, dat in 't laatst de deuren niet worden gesloten eener *vredeszaal*.

De *Nord*, en hij kan het goed weten, deelt het volgende mede aangaande de eerste conferentie:

Rusland werd vertegenwoordigd door baron *von Brunow*, die eenigzins spotziek — Engeland door lord *Cowley*, die iets of wat plomp — Oostenrijk door baron *von Hubner*, die wel eens bits is.

De zamenspreking begint en aldra komen de Engelsche vloot in de Zwarte zee en het Oostenrijksche leger van den Donau ter sprake.

Lord *Cowley* en baron *von Hubner* verklaren: als de grensregeling is geschied en goedgekeurd, verzeilt de vloot en marcheert het Donau-leger af.

Baron *von Brunow* maakt de beide gezanten een diplomatisch compliment over hunne billijkheid, doch zou liever een termijn bepaald zien, b.v. 15 Februarij e.k.

De grensregeling-commissie kon wel eens zeer langzamen spoed maken.

Baron *von Hubner* achtte dit onraadzaam en zelfs onmogelijk. Zulk een arbeid moest voorzigtig worden uitgevoerd. En wie weet of het werk der commissie goed werd bevonden. Maar — Oostenrijk zou haast maken; daar kon baron *von Brunow* verzekerd van zijn, om zoo spoedig mogelijk de Donau-vorstendommen te verlaten.

De Engelsche gezant wilde, dat men wederzijds de belofte zou doen om haast te maken, ten einde de kwestie voor goed te eindigen.

De Russische gezant, gedachtig aan het spreekwoord: „veel beloven en weinig geven, doet de gekken in vreugde leven," antwoordde, dat er een tijd van vertrouwen op verzekeringen *geweest* was en men nu liever een termijn bepaald zag.

Hierop verklaarden de Engelsche en Oostenrijksche gezanten, dat zij instructien zouden vragen van hunne Hoven en de vergadering ging uiteen, om op 3 Januarij weder bijeen te komen en het eindprotocol, zoo zij hoopte, in vrede te teekenen. Zij vergaderde echter eerst op 6 Januarij en deed toen wat zij hoopte. De moeijelijkheden werden uit den weg geruimd en het algemeen protocol geteekend. Ziehier wat de *Moniteur* dienaangaande zegt:

„De conferentie heeft het protocol geteekend en hiermede zijn alle twisten omtrent de Oostersche kwestie uit den weg geruimd.

„Met eenparige stemmen is de grensregeling vastgesteld. Bolgrad en Tobach blijven aan Moldavie. Rusland bekomt als schadevergoeding op den regter oever Komrat met 330 vierkante mijlen gronds. De Donau-monding en de Slangen-eilanden worden Turkije toegevoegd en alles moet geregeld zijn, het allerlaatst op 30 Maart. Op 't zelfde tijdstip behooren Engeland en Oostenrijk de Zwarte zee en de Vorstendommen te hebben ontruimd. Dan zal de commissie tot reorganisatie haar werk aanvaarden en de conferentie op nieuw bijeen komen."

Ziedaar een belangrijk feit. Wat zal de Engelsche pers nu wel zeggen! Dat zij niet de tolk is van het Engelsche Gouvernement, blijkt ten duidelijkste uit het bovenstaande protocol. Op 30 Maart wordt achter *Oostersche kwestie* het woordje *einde* gezet, maar wat kan er nog gebeuren voor 30 Maart?!

Hopen wij het beste.

De Zwitsersch-Pruissische kwestie is nog op dezelfde hoogte, en onze lezers zullen wèl doen met al de berigten nopens eene minnelijke schikking met betamelijk wantrouwen te lezen. Nu zegt men, dat de Zwitsersche regering eene algemeene amnestie zal uitvaardigen en dus onder andere misdadigers ook de koningsgezinde gevangenen als 't ware ongemerkt door een achterdeurtje zal laten loopen. Niet kwaad bedacht, maar Zwitserland verbeelde zich niet, dat het alzoo in 't oog van Europa niet de onderliggende partij zal heeten.

Hoe 't zij — twee Zwitsersche diplomaten zijn thans te Parijs en hieruit blijkt, dat de Bondsvergadering toch geen onbepaald vertrouwen stelt op de *wapenen*. Ook zoekt zij overal geld, maar de geldschieters hebben nog al eerbied voor de Pruissische snorrebaarden, en zijn bevreesd, dat geld, geschoten op goed succes, in een strijd tusschen Zwitserland en Pruissen, geene heel zekere belegging is.

Oostenrijk wil de kwestie op het congres hebben gebragt, en Pruissen is er niet tegen, dat is zeggen: Pruissen wil op het congres spreken over de verhouding tusschen Pruissen en Zwitserland, als eerst de koningsgezinde gevangenen zijn losgelaten. Ook tracht Oostenrijk steeds de marsch der Pruissische troepen over Wurtembergsch grondgebied te beletten, en deze politieke tegenwerking wordt te Berlijn zeer scherp veroordeeld.

De Noord-Amerikaansche gezant heeft van den Koning van Pruissen geen belofte kunnen krijgen, aangaande de onafhankelijkheid van Neufchatel.

Overigens is er geen nieuws in Europa.

De moord op den Aartsbisschop van Parijs is in het huisselijke, 't eindprotocol der Oostersche kwestie en het Neufchatelsche geschil de hoofdonderwerpen van de algemeene gesprekken.

Een volgende post berigt ons welligt uit andere oorden, dat opmerking verdient.

Wij deelen hier de navolgende telegrafische dépêche mede:

Bern, 9 Jan. De Zwitsersche gezant te Parijs en Frankrijk zijn het eens geworden over het Fransche bemiddelingsvoorstel. De grondslagen van dat voorstel zijn: De gevangene royalisten worden in vrijheid gesteld en alle ter zake het oproer in Neufchatell aangeklaagden verlaten Zwitserland tot aan de definitieve regeling der geheele kwestie. De bijzondere voorwaarden dier regeling mogen niets bevatten, strijdig met de onafhankelijkheid van Neufchatell. Pruissen schorscht alle militaire demonstratiën, opdat het niet den schijn hebbe, als beraadslaagde de Zwitsersche Bondsvergadering onder den indruk van die krijgshaftige vertooning. Na de vrijlating der gevangenen mogen door Pruissen tegen Zwitserland geene vijandelijkheden geschieden. Met deze grondslagen heeft Engeland zich vereenigd. De Zwitsersche Bondsraad vindt deze voorstellen aannemelijk; er heerscht hier ter dier zake groote vreugde.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

Z. M. heeft aan den heer *G. van Olden*, op zijn verzoek, eervol ontslag verleend als ontvanger der registratie en domeinen en bewaarder der hypotheken en van het kadaster te Heerenveen, behoudens aanspraak op pensioen.

— Men verneemt, dat de zwarigheden, welke de daarstelling van de 3e sectie der Overijsselsche kanalen, zijnde het kanaal van Deventer naar Dalmsholte, verhinderden, voor een gedeelte zijn uit den weg geruimd. Ten gevolge daarvan zal de aanbesteding binnen kort kunnen plaats hebben.

— Dat de landerijen in waarde gestegen zijn en nog al dagelijks stijgen, is eene alom bekende zaak; maar dat zij tot eene zoo buitengewone hoogte zouden klimmen als dezer dagen door den notaris *Dubois* te Grootebroek landerijen verkocht zijn, gaat alle denkbeeld te boven. Door dezen zijn laatstelijk eenige akkers, onder die gemeente liggende, verkocht tegen eenen prijs van tusschen de zes en zeven duizend gulden per bunder; dit is werkelijk iets ongehoords en der opteekening waardig.

— Wij vernemen, dat dezer dagen uit Oudewater, Zutphen, Purmerende en Alkmaar (uit laatstgemelde stad 2) adressen aan den Koning zijn verzonden, door velen onderteekend, en houdende betuiging van blijdschap over 's Konings besluit, om vooralsnog niet te beschikken op het verzoek om ontslag, door den minister van binn. zaken, den heer *Simons*, gedaan.

— In Amsterdam worden thans adressen geteekend van leden der Luthersche-gemeenten in genoemde stad aan de kerkeraden van beide deze gemeenten, strekkende: dat zij voortaan, in het belang der Luthersche-kerk in het algemeen, en in dat van alle goedgezinde Protestanten, mogen worden vereenigd tot eene en dezelfde gemeente.

— H. M. de Koningin, hoewel nog zwak, neemt steeds langzamerhand in beterschap toe.

— Bij den burgemeester van Amsterdam is bezorgd de som van f 500, als bijdrage tot het monument van Nederlands Volksdichter *Tollens*; — van eenige Roomsch-Catholieke ingezetenen van Amsterdam.

's Gravenhage, 6 Jan. Van officieele zijde vernemt men thans, nopens het gebeurde onder de gemeente Berkel, het volgende: »In den nacht van 30 op 31 Dec. ll. is, omstreeks 2 ure, op de deur geklopt van den bouwman *Pieter van Santen*, in het Noordeinde onder de gemeente Berkel. De bewoner zich toen juist in zijne schuur bevindende, heeft geroepen wie er was en, na bevredigend antwoord ontvangen te hebben, de deur geopend, toen zich aan hem vertoonde een manspersoon, dien hij, uithoofde der heerschende duisternis, niet kon onderkennen, doch dien hij vermeent, gedeeltelijk vrouwenkleederen te hebben aangehad. Deze vroeg om nachtverblijf, hetwelk geweigerd werd, en daarna dat hem de naaste weg naar Bleiswijk zou gewezen worden, waartoe *van Santen* zich bereid verklaarde en tot dat einde met dien persoon de werf opging. Weinige stappen verder werd *van Santen* door vier andere personen aangegrepen, handen en voeten gebonden en op de mestvaalt geworpen; terwijl hem onder zware bedreigingen het om hulp roepen werd belet. Schier onmiddellijk daarna zijn al die personen weggegaan, hun voornemen te kennen gevende naar *van Aalst* te gaan (een bekende naam in die gemeente). *Van Santen* bemerkende dat zij weg waren, heeft zijn knecht te hulp geroepen, die hem heeft los gesneden en dadelijk daarop bemerkt, dat de schuur der bouwmanswoning in brand stond, hetgeen ook door de overige huisgenooten werd opgemerkt, en wel in die mate, dat er aan geen blusschen te denken viel. De justitie houdt zich met een naauwkeurig onderzoek der zaak bezig. Er bestaan vermoedens, maar het is voorzigtig het onderzoek en de nasporingen niet vooruit te loopen."

Omtrent het verdwijnen van *van Santen* wordt niets meer gemeld, zoodat dit waarschijnlijk onwaar is.

Sneek, 6 Jan. Van den 27 Dec. tot en met 2 Jan. zijn in deze provincie 244 runderen aan de besmettelijke longziekte gestorven of afgemaakt, bedragende daardoor het totaal der gevallen, gedurende het jaar 1856, 5727, en sedert 1 Jan. dezes jaars 51.

Groningen, 7 Jan. Als een bewijs, dat ook ons inlandsch varkensras in een korten tijd eene buitengewone zwaarte kan verkrijgen, zij vermeld, dat een varken bij de erven *T. F. Huizenga*, is geslagt, dat, tien maanden oud zijnde, 412 oude ponden heeft gewogen. *P.G.C.*

Stroobos, 5 Jan. Eene indrukwekkende gebeurtenis heeft hier in den afgeloopen nacht plaats gehad. De bewoners van de Groninger streek werden omstreeks 12 uur door een akelig gehuil en geroep gewekt en begaven zich in den door wind en sneeuwjagt met vorst vergezelden nacht naar buiten, om te vernemen, wat de oorzaak van dergelijk gejammer kon zijn. Met schrik aanschouwden zij eene vrouw met een kind van $1\frac{1}{2}$ jaar, de handen wringende en om hulp roepende, en een man als radeloos daarnevens. Deze man, een schipper, was des avonds te voren met een zwaren last turf daar blijven liggen. Door de groote afstrooming van het water geraakte zijn schip, dat te na aan den wal en wel mogelijk op den grond was geraakt, op zij en liep vol water. De schipper en zijne vrouw maakten wel spoedig de touwen los, om het schip meer in het midden van het vaarwater te brengen, doch in de plaats dat het schip van den wal dreef, kantelde het en begon nu snel te zinken. Een kind in de wieg in het vooronder kwam met de wieg boven drijven en werd door de vrouw gered, doch helaas! twee andere kinderen, zijnde twee meisjes, een van 8 en een van 6 jaar, die onder de lading turf en achter in de kooi gerust lagen te slapen, konden niet meer gered worden en zijn alzoo jammerlijk omgekomen. Men denke zich den radeloozen toestand der arme onders. Heden namiddag hebben eenige menschenvrienden niet dan met veel moeite, de arme lieve kleinen er uitgehaald; de moeder is heden nog geheel van zichzelf en aan haar is door den ten allen tijde gedienstigen geneesheer *Los*, van Burum, eene aderlating gedaan en verdere geneeskundige hulp toegediend. Ons geheele dorp is door dit treffende voorval als in rouw gedompeld, en op veler aangezigt is de deelneming zigtbaar. *Id.*

Dedemsvaart, 5 Jan. De scheepvaart was in 1856 zeer druk; er is veel turf gemaakt en toch zal alles spoedig opgeruimd kunnen zijn als het open water blijft, want het laadt nog onophoudelijk voort. Men rekent, dat de provincie van de hooge sluis en afvaartsgelden in dit jaar weder ruim f 20,000 batig saldo zal ontvangen.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

De Keizer van Frankrijk gaat herhaaldelijk veel alleen uit rijden. Ook voor hem schijnt voorzigtigheid misschien niet te ontraden.

— De Russen, die zich tegenwoordig te Parijs ophouden, schimpen veel op Engeland, doch meer nog op Oostenrijk, dat zij in hunne ziel schijnen te haten. Een zeer geestig Russisch kolonel geeft bijna dagelijks blijk van zijnen wrok tegen Oostenrijk. Zoo vertelde hij dezer dagen van Keizer *Nikolaas* de volgende uitdrukking, die niet zonder beteekenis voor den Oostenrijkschen Staat mag geacht worden. De Czaar *Nikolaas* werd door Oostenrijks houding bij het uitbarsten van den Oosterschen oorlog smartelijk getroffen; hij had er op gerekend, dat Oostenrijk met hem tegen zijne vijanden zou vechten. Op zekeren dag ontmoette de Czaar generaal *Radziwill*, een Pool van geboorte. »*Radziwill*," vroeg hij hem, »kent gij naauwkeurig de geschiedenis van uw land?" — »Ik geloof ze te kennen, Uwe Majesteit!" antwoordde de generaal. — »Goed, zeg mij dan wie de twee domste souvereinen van Polen zijn geweest." — »Uwe Majesteit!..." stamelde de door deze vraag hoogst verraste generaal. — »Indien gij met de geschiedenis van uw land bekend waart," ging de Keizer voort, »dan zoudt gij weten dat de twee domste souvereinen van Polen *Sobieski* en ik zijn geweest; hij — omdat hij Weenen, ik — omdat ik Oostenrijk redde."

— De instructie van den moordenaar *Verger* zal spoedig ten einde loopen, en men gelooft, dat de kamer van in beschuldiging stelling binnen drie a vier dagen uitspraak zal kunnen doen. Men gelooft, dat *Verger* reeds in de tweede helft van Januarij voor de assises zal teregt staan.

ENGELAND.

De uitzending eener nieuwe expeditie op kosten der regering, ter opsporing van sir *John Franklin*, schijnt thans eene uitgemaakte zaak te wezen en kapt. *Sherard Osborne* moet met de leiding er van belast zijn.

— Volgens berigten uit N.-Amerika duurde de vrees voor een negeropstand met groote vertakkingen nog voort en had tot betreurenswaardige gewelddadigheden geleid. Vele zwarten zijn in hechtenis genomen. Een hunner, die zich liet ontvallen, dat hij iets van eene zamenzwering wist, kreeg 750 zweepslagen, ten gevolge waarvan hij stierf, zonder eene bekentenis afgelegd te hebben. Een andere neger werd in Kentucky opgehangen en aan verscheidene zijner mede-gevangenen stond hetzelfde lot te wachten.

— Het stoomschip *Violet*, behoorende aan de koninklijke *Mail Companij*, den 5 dezer van Oostende vertrokken, is bij Goodwin-Sans geheel te gronde gegaan. Alle zich aan boord bevindende personen en goederen zijn verloren. Voor zooverre bekend is, bevonden zich slechts vier passagiers aan boord. Ook de reddingboot, ter hulp toegesneld, is met man en muis vergaan.

BELGIE.

Volgens het *Annuaire de l'Observatoire Royal de Bruxelles* had Belgie in het begin des vorigen jaars 4.605.191 inwoners, waarvan 1.210.791 in 86 steden en 3.394.600 in 2445 plattelandsgemeenten. De staatsspoorwegen vervoerden in het vorige jaar 5.887.557 reizigers, van welke 11 pCt. op de eerste klasse.

— Men verzekert, dat de aartshertog *Ferdinand Maximiliaan* aan zijne verloofde, *Prinses Charlotte*, op Nieuwjaarsmorgen eene aangename verrassing heeft bereid: de prinses ontving namelijk eene in behoorlijken vorm opgemaakte acte, waarbij haar eene der heerlijkste villa's in de omstreken van Milaan in eigendom wordt afgestaan.

DUITSCHLAND.

Te Hohenzollern, in Pruissen, had kortelings het volgende voorval plaats: Een geestelijke ten plattenlande rigtte zich van den preekstoel tot een' zijner toehoorders in 't bijzonder en las hem zoodanig de les, dat de man er zich door beleedigd achtte en den geestelijke aanklaagde bij het geregt. De geestelijke beweerde nu echter, dat deze zaak behoorde tot de competentie van den bisschop; doch de minister van eeredienst, daarover gehoord, verwierp deze meening en de minister van justitie magtigde den betrokken regter, om van de zaak kennis te nemen. Nu dreigde echter de bisschop dienzelfden regter met den ban, als hij aan de bevelen van den minister gehoorzaamde. Terwijl de zaak op dit oogenblik zoo zit, heeft de aanklager zijn kerkelijk vonnis al vast weg, als zijnde hij in den ban gedaan, omdat hij zijne klagt niet heeft willen intrekken.

— Het door den keizer van Oostenrijk aan veldmaarschalk graaf *Radetzky* verleend ontslag is het meest eervolle dat men zich denken kan; op 's graven herhaald en dringend verzoek, gegrond op zijnen stokouden leeftijd, heeft de keizer er in bewilligd *Radetzky* te vergunnen, zijne overige jaren in rust te slijten, met een pensioen van 60.000 gulden K. M. 's jaars, terwijl tevens de Villa Reale tot 's veldmaarschalks beschikking is gesteld om er verblijf te houden.

ZWITSERLAND.

Het nieuwe bemiddelingsvoorstel van keizer *Napoleon* is van den volgenden inhoud: »De Bondsraad wordt verzocht de Neufchatelsche gevangenen vrij te laten, alleen uit achting voor de welwillende gevoelens des keizers, waarvoor de keizer zich zou verbinden, bij den koning van Pruissen tusschen beide te komen, opdat deze afstand deed van Neufchatel. Zoo de koning van Pruissen weigerde op dien grondslag te onderhandelen, zou de keizer zich tegen elke aanranding van Pruissen tegen Zwitserland verzetten en de onafhankelijkheid van Neufchatell verdedigen. Hierom loopen nu de onderhandelingen te Parijs.

— De versterkingswerken bij Bazel gaan goed vooruit. Daaraan werken, behalve verscheidene duizend arbeiders, ook twee compagnien sappeurs.

— Op vele plaatsen heeft de Zwitsersche jeugd van de gebruikelijke nieuwjaarsgeschenken afgezien, opdat de ouders de soldaten te velde des te beter zouden kunnen ondersteunen.

— De Bondsraad heeft eene proclamatie aan het Zwitsersche volk uitgevaardigd; daarin wordt verklaard, dat men geneigd is tot den vrede, maar dat men, zoo het tot oorlog komt, op God en de dapperheid des volks steunde.

ITALIE.

De Toskaansche geestelijkheid heeft gebruik gemaakt van eene visitatie, die onlangs in Toskane heeft plaats gehad, om er een nieuw systeem van inquisitie te vestigen. De priesters zijn, met toestemming van 't bestuur, van huis tot huis rond geweest, in elk huis een zeker getal kaartjes nederleggende, en wel zoo veel als er bewoners in elk huis gevonden worden. De kaartjes moeten mede gebragt worden bij den pastoor, als de personen, die ze hebben ontvangen, gaan biechten; op die wijze is de geestelijkheid in staat, om eene nauwkeurige statistiek op te maken van alle Florentijnen, die niet biechten.

— Het schijnt maar al te waar te zijn, dat de Napelsche koningsmoordenaar *Milano*, alvorens zijn doodvonnis te ondergaan, op de ijsselijkste wijze is gemarteld, gelijk wij in een vorig no. mededeelden.

— Aan het Napelsche hof is men in volle vreugde; er zullen drie bals gegeven worden, uit blijdschap, dat de koningin weder in gezegenden toestand verkeert. Zij heeft reeds acht kinderen.

CHINA.

Bij het bombardement, hetwelk Kanton ondergaan heeft is het niet ondienstig de volgende bijzonderheden mede te deelen:

Kanton of Sang Tsjing is de grootste handelstad van Azie. Aan de Parelrivier gelegen, is de stad nog 20 uren van de zee verwijderd. De stad, door een muur van 2 uur in den omtrek ingesloten, is door binnenmuren in 2 deelen verdeeld; de oude en de nieuwe stad, waarvan de oude de belangrijkste is. De voorsteden zijn even uitgebreid als de stad zelve: in 13 wijken zijn langs de rivier de woningen der Europeanen en Amerikanen bijeengevoegd. De straten in de stad zijn naauw en krom en worden door poorten afgesloten, die elken nacht gesloten worden. Behalve in de steenen huizen, woont een groot deel der bevolking in jonken op de rivier. Men zegt, dat Kanton alleen 120 tempels heeft, 14 hoogescholen, 30 collegien elk met 2 à 300 studenten. De geheele bevolking wordt op bijna 1 millioen berekend. De handel van Kanton is zeer uitgebreid. In 1844 werd alleen voor 66 millioen gulden uitgevoerd; de invoer was toen 46 millioen. Van den uitvoer is er bijna ⅔ alleen aan thee. De stad moet reeds 200 jaar voor Christus geboorte zijn gesticht. In 1650 werd ze door de Mantsjoes geheel verwoest, in 1841 en 1847 door de Engelschen bedwongen door de inneming der forten. Beide keeren moesten de Chinezen toegeeven; het is dus zeer denkbaar, dat dit ook thans weder het einde dezer zaak zal wezen.

ASSEN, 10 Januarij.

Wij hebben de navolgende Telegrafische berigten ontvangen.

's Hage, 10 Jan. De Ministerraad behandelt het wetsontwerp op het lager onderwijs.

De Zwitsersche Bondsraad heeft Frankrijks bemiddelend voorstel aangenomen.

Amsterdam. Vrijdag, 9 Jan. Op de beurs van heden was de slotkoers der **effecten** als volgt: *Nederl.* $2\frac{1}{2}$ pCt. $63\frac{7}{16}$ percent. Dito 4 pCt. $94\frac{11}{16}$ percent. *Rusland* bij Hope en comp. 1798 en 1816 5 pCt. $103\frac{7}{8}$ percent. *Oostenrijk* Metalliek 5 pCt. $73\frac{3}{4}$ percent.

Granen en Zaden.

Koolzaad op 9 vat op April f 537. — Raapolie op 6 weken f $53\frac{3}{4}$. Granen zonder handel.

Tot leden van het Hoofdbestuur van het Veenschap: *Oostermoer en Zuidenveld* in deze provincie, zijn door de negen markten de volgende heeren gekozen, als: voor Eext de heer *J. R. Boerma* te Annerveensche Kanaal, voor Gieten de heer Mr. *C. L. Kniphorst* te Gieten, voor Bonnen de heer *Klaas Altona* te Stadskanaal, voor Gasselterboerveen de heer *F. Prins* te Gasselte, voor Gasselternijeveen de heer Mr. *M. van der Tuuk* te Veendam, voor Drouwen de heer *J. Alingh* te Borger, voor Buinen de heer *H. S. Gratama* te Assen, voor Exlo de heer Mr. *S. H. Tonckens* te Exlo en voor Valthe de heer *J. Nijenhuis* te Gieten.

— In een vorig no. hebben wij reeds een ons per telegraaf geworden berigt medegedeeld, inhoudende, dat het wets-ontwerp op de regterlijke organisatie door den Minister van Justitie aan de Tweede Kamer toegezonden is, terwijl eenige hoofdbepalingen van hetzelve werden opgegeven. Ter aanvulling van dit berigt, deelen wij mede, dat bij het ontwerp is voorgesteld, de elf Provinciale hoven af te schaffen, en hunne werkzaamheden te verdeelen tusschen den Hoogen Raad en de Arrondissements-Regtbanken, derwijze, dat alle appellen in burgerlijke zaken voortaan in 's Hage zouden moeten behandeld worden, terwijl de Arrondissements-Regtbanken di criminele zaken en de appellen in strafzaken in het algemeen beregten zouden, zoodat het vonnis van de eene Regtbank door eene andere zou kunnen worden vernietigd, doch alleen met betrekking tot strafzaken, waarbij het leven of doodeer en vrijheid geldt. Of deze wijze tot vereenvoudiging en bespoediging en tevens tot verbetering der regtspleging zal leiden, gelijk het gouvernement meent, willen wij niet onderzoeken, maar wij vonden ons teleur gesteld in de bezuiniging, welke de voorgestelde verandering zal aanbrengen. Volgens de berekening des heeren Ministers, die wel ligt nog te gunstig voor de voordragt is, zou de regterlijke magt naar dit plan *f* 231,600 minder kosten dan volgens de organieke wetten, die thans gelden; doch men

weet, dat de bij die wetten vastgestelde organisatie in de laatste jaren reeds eenige inkrimping heeft ondergaan, die door de ervaring vooraf gebleken was voor den gang der zaken onschadelijk en met het behoud van het wezen en de beginselen der organisatie van 1838 bestaanbaar te zijn. Indien men dit in het oog houdt en de tegenwoordige kosten van ons regtswezen tot punt van vergelijking neemt, bevindt men, dat de door den heer Minister van Justitie beloofde bezuiniging tot f 195.000 daalt.

— Van eene welonderrigte zijde wordt ons medegedeeld, dat het wets-ontwerp op het lager onderwijs gereed is, en reeds is of spoedig bij de Tweede Kamer zal worden ingediend.

— Het was te voorzien, dat het nog onsterke ijs, waarvan reeds dadelijk gretig is gebruik gemaakt, ongelukken zou veroorzaken; gisteren zijn dan ook op de Hoofdvaart alhier drie personen door het ijs gezakt, doch gelukkig weder gered; ook te Smilde heeft dergelijk ongeluk plaats gehad, doch ook daar zijn de beide ingevallen personen spoedig uit het water getogen, hoewel zulks met een vrij wat moeite schijnt gekost te hebben.

— Door Z. M. zijn de jaarwedden van de gemeente-ontvangers in Friesland bepaald; o. a. is die van den ontvanger van Weststellingwerf op f 450-//, van Ooststellingwerf op f 400-// en van Hemelumer Oldephaert en Noordwolde op f 300-// vastgesteld.

— Te Groningen ligt een adres aan Z. M. ter teekening, waarin het leedwezen der adressenten wordt te kennen gegeven over de adressen, die aan Z. M. worden opgezonden, om aan Hoogstdenzelven hulde te brengen over het nog niet verleenen van het ontslag aan den heer *Simons*; zij beoogen daarin het ongrondwettige, het oneerbiedige en het ontijdige van die adressen.

— Een adres aan Z. M. om den aanleg van een spoorweg in de N.-Oostelijke provincien des Rijks te bevorderen, overeenkomende met dat, hetwelk wij voor eenige dagen hebben medegedeeld, circuleert hier thans bij de ingezetenen en wordt algemeen onderteekend. Ook in andere gemeenten van dit gewest worden dergelijke adressen met groote belangstelling gereed gemaakt.

— Gedurende dezen winter zullen in dit gewest, even als o. a. in Groningen en Overijssel, wederom detachementen kavalerie gestationeerd worden, om dienst te doen als hulp-marechaussée. Dat deze heilzame maatregel niet eerder is toegepast, is daaraan toe te schrijven, dat de Minister van Justitie met 1 Jan. j.l. eene Rijksveldwacht wilde invoeren, waarvoor de Staten-Generaal echter de vereischte gelden niet hebben toegestaan. De bedoelde detachementen zullen eerst in de tweede helft dezer maand op hunne bestemmingsplaatsen kunnen aankomen.

— Als eene bijzonderheid deelen wij mede, dat de Rijks-ambtenaren *A. A. van der Baan* en *B. ter Haar*, gestationneerd in de gemeente Emmen, j.l. donderdag de schaatsen bij Westenesch hebben ondergebonden en langs het Oranje-kanaal geheel over ijs hier zijn aangekomen; in het aanstaande zomer zullen ook zeker schepen denzelfden weg kunnen afleggen.

* **Hoogeveen, 6 Jan.** Gedurende de maand December 1856, zijn de nieuw verbeterde Hoogeveensche Vaart der Drentsche Kanaalmaatschappij afgevaren:

		metende te zamen
Uit Hoogeveen	147 Vaartuigen,	4029 tonnen.
Boven Sluis II en III of Roogat en Ossesluis	69 //	1137 //
Boven de Meppeler Sluis	168 //	3459 //
Totaal	384	8625

Behalve 101 kleine of ongemeten Vaartuigen; terwijl het Totaal der Afvaartsgelden over die maand bedraagt f 618.93^{5}.

De ontvangene afvaartsgelden over 1856 bedroegen f 26002.81.

* Volgens den staat van den maandelijkschen loop der bevolking, beliep op den 31 December 1856 de wettige bevolking dezer gemeente 9232 zielen, als 4706 van het mannelijke en 4526 van het vrouwelijke geslacht, waarvan 7372 Ned. Hervormden, 23 Evang. Lutherschen, 1 Herst. Luth., 9 Doopsgezinden, 2 Remonstranten, 1485 Chr. Afgescheidenen, 34 Roomsch-Catholijken, 288 Ned. Israëlieten en 18 tot geene der genoemde gezindten behoorende. Het aantal personen, die zich gedurende dat jaar in de gemeente hebben gevestigd, bedroeg 309, als 162 van het mannelijke en 147 van het vrouwelijke geslacht, en dat van hen, die de gemeente hebben verlaten 329, als 171 van het mannelijke en 158 van het vrouwelijke geslacht; terwijl de wettige bevolking op den 31 December 1855, 9179 zielen bedroeg, zoodat de gemeente met 53 zielen is vermeerderd.

* **Appelscha, 6 Jan.** Gisteren in den vroegen morgen had alhier een ongeluk plaats, hetwelk noodlottig had kunnen afloopen. De dienstmeid van *H. G.* wilde een emmer water uit de sluis halen, doch konde door de sneeuwjagt de wal van het water niet onderscheiden; zij ging te ver en stortte in de diepte; op haar hulpgeschrei echter kwam gemelde *H. G.* ijlings bijna naakt toeschieten, en had het geluk haar, met behulp van een' buurman, van een anders gewissen dood te redden.

* **Veenhuizen, 8 Jan.** Door de ingevallen vorst en de strenge koude heeft men den meesten veldarbeid moeten staken, doch zal men weldra de veenboekweit in de veenen kunnen dorschen. Gerust gaat men den verderen winter te gemoet, daar de levensmiddelen, gedurende den winter, nog vóór de vorst zijn binnengekomen. Voorwaar voor menig voorregt geniet toch de verpleegde in de Koloniën boven zoovelen in de gewone maatschappij; dat hij dit voorregt op den regten prijs mogt schatten!

* **Sexbierum, 5 Jan.** Heden voormiddag is alhier brand ontstaan in eene werkplaats voor vlasbraken door onvoorzigtig omgaan met vlasschoven bij het droogen derzelve. De werkplaats, het daaraan belendende woonhuis en eene aanzienlijke voorraad ongebraakt vlas, daarin geborgen, is eene prooi der vlammen geworden. Bij den fellen wind is het slechts mogen gelukken het voornaamste van den inboedel der bewoners te redden. Alleen de gebouwen waren tegen brandschade verzekerd.

* Zondag jongstleden is onder Minnertsga in het water gevonden, het lijk van een jongeling, woonachtig te Tzummarum, welke sedert Vrijdag te voren was vermist. — Hij was in den vroegen morgen van dien dag van Minnertsga gegaan, en daar het toen bijzonder donker weder was, schijnt het, dat hij daardoor van den weg is geraakt en zoodoende verdronken is.

* **Makkinga, 7 Jan.** Hoe sterk de bevolking der gemeente Ooststellingwerf toeneemt, kan uit de volgende statistieke opgaaf blijken: in het jaar 1830 bedroeg de geheele bevolking 3279 zielen en op 31 December 1856 7920, waarvan 4038 van het mann. en 3882 van het vrouw. geslacht. In 1856 werden 79 huwelijken voltrokken; 250 geboorten hadden er plaats, waarvan 132 tot het manl. en 118 tot het vrouw. geslacht behooren. — Overleden zijn 130 personen, waarvan 60 van het mann. en 50 van het vrouw. geslacht; 20 doodgeborenen zijn aangegeven. In de gemeente hebben zich gevestigd 353 personen, waarvan 184 mannen en 169 vrouwen. Uit de gemeente zijn vertrokken 205 personen, waarvan 124 tot het mannelijk en 81 tot het vrouwelijk geslacht behooren.

* **Annen, 7 Jan.** Van af maandag 22 Dec. j.l. sukkelt hier een paard om, afkomstig van *J. E. Hovenkamp*, die zelf of zijn zoon hetzelve met *A. Dekker* heeft geruild, over welke ruiling verschil is ontstaan. Het weemoed moet men het paard nu tusschen de sneeuwbergen zien staan.

* **Westervelde, 9 Jan.** Bedroevend zijn toch de gevolgen van 't misbruik van sterken drank. Hoe menigeen is niet door dit helsch vloeijend vuur verteerd. Hoe talrijk zijn niet de voorbeelden van diep verval, door dien gevaarlijken vijand aangerigt. Wee dengenen, die in zijne kluisters vervalt! Hij doet zijn slagtoffer wel altijd niet op eens sterven, maar langzamerhand verkwijnen. Geld en goed, eer en bloed, zijn de offers, dezen Christen-moloch gebragt. Eindelijk zit de slaaf diens afgods zoodanig gekelend, dat hij niet zelden van een rijk man tot de laagste armoede zinkt. Nu aan 't bedelen en zoo naar 't gesticht van verbetering. Doch hiermede heeft deze ongelukkige wel min of meer zijne vrijheid verloren, maar niet de trek naar sterken drank. Trots de beste verzorging en oppassing, weet hij toch zijne superieuren te verschalken en viert, in vrijheid zijnde, zijnen onlesschbaren dorst in 't geestrijke vocht den ruimsten teugel. Menig betreurenswaardig voorbeeld hebben we hier maar al te zeer aan te wijzen. Gepasseerde maandag kwamen twee veldwachters van Veenhuizen, om eenige zaken te Norg. Ze waren door de sneeuw heengeworsteld en in bekwamen staat aldaar gekomen. Op hunne terugreis hebben beide bij de wed. *v. d. M.* alhier een goeden roes gedronken, om daarna huiswaarts te keeren. Dan ach! een van hen geraakte door sneeuw en bedwelming van zijnen makker af en is gisteren dood in zittende houding teruggevonden. Waarschijnlijk is hij, door koude bevangen, daar dood gevroren. De ongelukkige laat eene vrouw met vier kinderen achter.

* Als iets buitengewoons kunnen we van hier melden, dat er in deze gemeente van af den 12 Aug. tot den 31 Dec. geen enkel sterfgeval heeft plaats gehad, behalve van een eerstgeboren kindje. (*Waarschijnlijk zijn de sterfgevallen in de koloniën hieronder niet gerekend.* Red.)

* **Oude Pekela, 6 Jan.** Heden hield het reciteercollegie //Wester, ten voordeele der armen, eene openlijke vergadering in de zaal van *J. de Boer* alhier, welke door een zeer talrijk publiek met groot genoegen werd bijgewoond. Eere zij hen, die de beschaving des geestes dienstbaar maken, om het lot der armen te verzachten.

* **Smilde, 9 Jan.** Ons muzijkgezelschap *de Harmonie* is den weg van alle vleesch gegaan. Gisteren avond is het op eene algemeene vergadering, wegens het gering getal contribuërende leden, waardoor eene verhoogde contributie noodzakelijk werd, ontbonden. Mogt het er mede gaan als met een graankorrel, waaruit, aan de aarde toevertrouwd zijnde, zich een heerlijker plant ontwikkelt.

* **Diever, 8 Jan.** Volgens opgaaf van den heer ijker der botervaten in de gemeenten Diever en Dwingelo, zijn in het verloopen jaar 1856 geijkt: 1049 vierde en 1144 achtste vaten. Rekent men nu de waarde der boter, de vierde vaten op f 43-// en de achtste vaten op f 21.50, dan heeft de boter voor deze gemeenten opgeleverd de aanzienlijke som van 1040 maal 43 plus 1144 maal f 21.50 gelijk 69703 guldens.

* **Meppel, 8 Jan.** De zoogenaamde Nieuwjaars donderdag, die zich meêstal door groote bedrijvigheid kenmerkt, vooral ook van wege de besteding der schippersknechten, had heden alhier plaats, doch werd niet zoo druk als naar gewoonte bezocht. De groote op dezen dag gehoudene varkensmarkt was zeer goed met vette varkens bezet, en daaronder nog al zwaar soort; de handel was vrij levendig en de prijzen waren ook wel zoo hoog als op de vorige weekmarkten van dezen winter; zij zijn gemiddeld voor 23 à 25 cts. het halve Ned. pond verkocht. Eenige andere ter markt aangevoerde producten waren nagenoeg van denzelfden prijs als de vorige week. Aan de policie is het gelukt, alle rustverstoringen en wanordelijkheden te voorkomen, althans zooveel ons bekend is.

* **9 Jan.** Gedurende het jaar 1856 zijn in deze gemeente geboren 115 kinderen van 't mann. en 118 van 't vrouw. geslacht, totaal 233, waaronder 4 onechten van 't vr. gesl. en twee paren tweelingen. Er zijn overleden 53 personen van 't ml. en 69 van 't vr. gesl. Hieronder zijn begrepen 4 ml. en 5 vr. die elders woonachtig waren, terwijl 3 ml. en 2 vr. elders zijn overleden, die hier wettige woonplaats hadden. Veertien kinderen zijn levenloos aangegeven, als 6 ml. en 8 vr. Er zijn gedurende dat jaar 114 ml. en 103 vr. in de gemeente komen inwonen en 130 ml. en 148 vr. vertrokken, zoodat de bevolking op 1 Jan. 1857 bedroeg 3209 ml. en 3452 vr., totaal 6663 zielen. Er zijn 56 huwelijken gesloten, als 45 tusschen jongmans en jonge dochters, 1 tusschen een jongman en eene weduwe, 6 tusschen weduwenaars en jonge dochters en 4 tusschen weduwenaars en weduwen.

* **Staphorst, 9 Jan.** Gisteren vierde onze onderwijzer *W. Bloemberg* zijn 25jarig jubilé als zoodanig. Een kleine vriendenkring, zoo uit Overijssel als Drenthe, kwam den jubilaris hulde brengen en het feest met hem vieren. Vrolijk en gul werd de avond doorgebragt. Menig toast ter eere van den jubilaris, zijne echtgenoote en het onderwijs werd ontboezemd en menig hartelijk lied aangeheven. Laat in den avond keerden de feestvierenden naar hunne woningen terug, hoogst voldaan over het genot en de vreugde, welke den waardigen *Bloemberg* mogten ten deele vallen.

* **Ruinerwold, 9 Jan.** Gedurende 1856 zijn in deze gemeente geboren 47 kinderen, als 25 jongens en 22 meisjes. Er zijn overleden 15, als 8 van het ml. en 7 van het vr. gesl. en 4 levenloos aangegeven. In de gemeente zijn komen inwonen 44 ml. en 97 vr. Vertrokken 74 ml. en 155 vr., zoodat de wettige bevolking op 1o. Jan. 1857 beliep 1793 zielen en de feitelijke 1947.

REGTSZAKEN.

Arrondissements Regtbank te Assen.

7 Jan. G. L. K. te Gieterveen, wegens diefstal onder verzachtende omstandigheden, veroordeeld tot 1 maand gevangenisstraf; — J. V. te Meppel en J. de J. te Zwartsluis, wegens het moedwillig toebrengen van slagen, veroordeeld: de eerste tot 2 maanden en de tweede tot 6 weken gevangenisstraf.

ADVERTENTIEN.

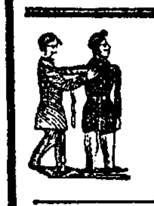

J. H. SMEMAN,
Mr. Kleermaker te Koevorden, vraagt tegen primo Mei a. s., **drie bekwame KLEERMAKERS-KNECHTEN.**

Dennenzaad.

De ondergeteekende verwittigt zijne Begunstigers, dat bij hem evenals vorige jaren te bekomen is: ***best DENNEN- en LARIXZAAD***, alhier geplukt en opgewonnen, alsmede ***rood en wit BRABANDSCH KLAVERZAAD***; echter alles schriftelijk op te geven voor 1 Februarij 1857, daar er geen DENNENAPPELS meer worden geplukt, dan er besteld wordt.

Assen, 8 Januarij 1857.

P. T. VAN SON.

De ondergeteekende maakt bekend; dat hij zich belast met het bezorgen van **NIEUWE COUPONS** bij de certificaten 2½ pCts. Werkelijke Schuld, en zich voorts bij voortduring aanbeveelt tot het **koopen of verkoopen** van ***Binnen- of Buitenlandsche EFFECTEN.***

Assen, 9 Januarij 1857.

A. MENNEGA.

HET ZWOLSCHE DIEP.

Nadat wij in de *Provinciale Drentsche en Asser Courant* van 27 *December j. l.* een artikel: *Het Zwolsche Diep*, hadden doen plaatsen, heeft men van de Commissie van Enquête de officiële mededeeling ontvangen:

//Dat het aan den Heer H. VAN DER VEGTE J.Hz., Directeur der Zwolsche Reederij-Maatschappij, bij een nader onderzoek was gebleken, zijne vroeger gedane opgave (volgens het verslag op blad 111, als zouden er in 1850 van de 40 Kofschepen slechts *eén* geheel of gedeeltelijk zijn geligt, en de overige 39 met volle lading binnengekomen) geheel onjuist is geweest, en dat hiervoor nu moet gelezen worden, dat er in 1850 van de 40 Kofschepen *negen*, in plaats van *eén* geheel of gedeeltelijk zijn geligt."

Daar er nu in 1846 zoo als wij wel vermeenen zeker te weten, een veel grooter getal vreemde en eigene Zeeschepen, voor de Reederij zijn binnengekomen of geligt, dan door den Heer H. VAN DE VEGTE J.Hz. is opgegeven, zoo konde het wel goed zijn, zulks ook nog eens na te zien.

Zwolle, den 5 Januarij 1857.

De Tolpligtige Schippers,

K. KROON. C. KOOIJMAN.
B. BOERENDANS. J. VAN DER SLUIS.
H. HAGEN. JAN THOMAS.
H. VISSCHER. Hk. MATEN.
H. AARSEN.

De VERKOOP der VASTE GOEDEREN van C. K. HOFTEENGE en G. K. VAN DER OOR en Consorten te Roden, wegens het slechte weder uitgesteld, is alsnu bepaald op MAANDAG den 12 Januarij eerstkomende, 's avonds te zes uur, ten huize van HARM SCHURING te Roden.

Assen den 9 Januarij 1857.

Notaris: H. H. VAN LIER.

Op VRIJDAG den 16den Januarij 1857, ten huize van den Heer J. WIND, 's avonds te 7 uur, ***FINALE VERKOOP bij inzate en PALMSLAG van een overdekte PRAAM***, genaamd *DE JONGE JOHANNES*, groot 51 tonnen, met alle **OPGOED**, laatst bevaren door schipper H. DE VROOME, en thans liggende te Smilde bij de werf van F. OSSEL.

Tevens zal alsdan worden VERKOCHT *de lading TURF* in dat Schip voorhanden.

Notaris: H. H. VAN LIER.

OPENBARE DAGVAARDING.

In den jare eenduizend achthonderd zeven en vijftig, den zevenden Januarij; ten verzoeke van CORNELIS OFFEREINS Jansz., wonende te Kloosterveen, gemeente Assen, in hoedanigheid van Voogd over JAN, GEESJE en ANNECHIEN HOFMAN, minderjarige Kinderen van wijlen JAN HOFMAN Jr. en JANTJE BOERHUIS, echtelieden, gewoond hebbende te Smilde en aldaar den achtsten October 1800 en vijftig overleden, kin-

zende domicilium ten kantore van Mr. HENDRIK VAN LIER, advocaat, wonende te Assen aan den Cingel;

heb ik GERRIT HOLTHUIS EKKART, Deurwaarder bij de Arrondissements-Regtbank te Assen, wonende te Assen;

uit krachte van een Vonnis van de Arrondissements-Regtbank te Assen van den twee en twintigsten December 1800 zes en vijftig, den een en dertigsten daaraanvolgende op de grosse geregistreerd, inhoudende den last tot het doen der na te meldene *tweede oproeping:*

TEN TWEEDEN MALE GEDAGVAARD:

alle, zoo bekende als onbekende BELANGHEBBENDEN bij de NALATENSCHAPPEN van wijlen de echelieden JAN HOFMAN Jr. en JANTJE BOERHUIS, beide bovengenoemd;

om te verschijnen ter rolle van de Arrondissements-Regtbank te Assen, zitting houdende in het Paleis van Justitie aldaar, op ***MAANDAG den zes en twintigsten Januarij 1800 zeven en vijftig***, des voormiddags te tien uren, ten einde alsdan te hooren eisch doen:

Dat:

Aangezien de Eischer in zijne in het hoofd dezes vermelde qualiteit onder het voorregt van Boedelbeschrijving heeft aanvaard de NALATENSCHAPPEN van wijlen opgenoemde echelieden JAN HOFMAN Jr. en JANTJE BOERHUIS;

Aangezien hij verlangt REKENING en VERANTWOORDING te doen van het door hem q. d. gevoerde beheer over die Nalatenschappen, benevens uitkeering aan de CREDITEUREN, voor zooverre het bedrag der Nalatenschappen reikt, en die Crediteuren hem ten deele *onbekend* zijn;

Aangezien dientengevolge door hem, conform het voorschrift der Wet, de REKENING en VERANTWOORDING met de bescheiden ter Griffie der Arondissements-Regtbank te Assen is nedergelegd;

Aangezien ingevolge behoorlijk geregistreerde beschikking der Regtbank alle zoo **bekende** als **onbekende** belanghebbenden, overeenkomstig de artikelen 785 en 786 Wetboek van Burgerlijke Regtsvordering, zijn **OPGEROEPEN**, doch waarop niemand is verschenen, en ten profijte van het alzoo verleende verstek eene **tweede oproeping** is bevolen;

Het alsnu der Regtbank moge behagen te benoemen eenen Regter-Commissaris, ten wiens overstaan de rekening en verantwoording door den eischer q. d. zal geschieden, en verder tot het opnemen, debatteren en sluiten dier rekening te procederen conform het voorschrift der wet, alles met eisch van kosten;

Ik heb voorts verklaard, dat Mr. ALBERT VOS, Procureur bij de Arrondissements-Regtbank te Assen, wonende te Assen, als zoodanig voor den eischer q. d. bij voortduring in dezen zal occuperen.

Afschrift van dit exploit, 't welk eens zal worden geplaatst in de *Nederlandsche Staats-Courant* en eens in de *Provinciale Drentsche en Asser Courant*, heb ik Deurwaarder aangeplakt aan de vergaderplaats van de Arrondissements Regtbank te Assen.

De kosten zijn, buiten de Redactie, drie gulden negen en veertig en een halve cent.

(Get.) G. H. EKKART.

„Geregistreerd een blad zonder renvooi, te Assen, den „negenden Januarij 1800 zeven en vijftig, deel 27, folio „87, verso vak drie en vier. Ontvangen voor regt tach„tig cents, makende, met de 38 opcenten, een gulden „tien en een halve cents. De Ontvanger (Get.) ROIJAARDS."

Voor kopij conform,
A. VOS.

Op DINGSDAG den 13 Januarij 1857, des voormiddags te 10 uren, ten huize van H. J. HOGENESCH te Gasselternijveen,

publieke verkoop van

a. Eene zeer nette, tot alle neringen geschikte en op de volkrijkste en voordeeligste stand staande **BEHUIZINGE en TUIN**, te Gasselternijveen, gemeente Gasselte, groot 38 roeden en 40 ellen.

b. Een stuk best **WEILAND**, *DE KOEWETDE* genaamd, groot 1.29 60 El.

c. Een stuk **HOOILAND**, genaamd *DE WERE*, groot 38.80 El.

Alles gelegen te Gasselternijveen en toebehoorende aan TRIJNTJE KLAASSENS SALOMONS en Cons.

Notaris: Mr. C. E. KNIPHORST.

Ten overstaan van Mr. C. DE RANITZ, Notaris te Groningen, zallen, op WOENSDAG den 14den Januarij 1857, des namiddags te 5 uur, ten huize van de Weduwe. M. J. JUURSEMA, te Leek, publiek ter verkoop worden aangeboden:

I. Eene **BOEREN BEHUIZING, SCHUUR** en verdere **bijgebouwen** en **aanhoorigheden** met de **vaste, altoosdurende en in alle Liniën verërvende beklemming** van de daaronder voor het vervolg te behooren en te gebruiken **Landerijen**, te zamen groot 13 B., 77 R., 80 El., genaamd *DE LAGEKAMP* en het *ELZENBROEK*, staande en gelegen te Nietap aan de Leekster Dijk of Weg, zullende tot jaarlijksche op Midwinter te verschijnen huur doen f 84—00.

II. De **EIGENDOM** van perceel I.

III. Het van den **EIGENDOM** van voorschrevene **Boerenplaats** afkomstig waardeel in het Kerspel van Roden.

IV. Een Kamp best **BOUW-** of **WEIDELAND**, groot 64 R., 80 El.

V. Een Kamp best **BOUW-** of **WEIDELAND**, ten Noorden van de vorige, groot 1 B., 19 R., 10 El.

Om te aanvaarden perceel I. IV en V op 1o Mei en de perceelen II en III dadelijk bij den toeslag, zullende de condities in tijds ten huize van Verkoop ter lezing liggen.

Mr. C. De RANITZ, Notaris.

SCHEEPSTIMMERWERF.

De Notaris Mr. J. L. TONCKENS te Hoogeveen, zal, ten verzoeke van de Weduwe A. S. WINKEL en Kinderen, te Hoogeveen, **op Donderdag den 15 Januarij 1857**, 's avonds 6 uur, ten huize van de Weduwe LUINGE, logementhoudersche te Hoogeveen, PUBLIEK BIJ

Palmslag Verkoopen:

Eene in **volle werking zijnde SCHEEPSTIMMERWERF**, met daarbij staande ruime **BEHUIZINGE** en achtergelegen **GROENLAND**, alles staande en gelegen in het Haagje te Hoogeveen, in eenen opstrek, van af het Hollandsche Veldsche opgaande tot aan de Bentings dijk, ter grootte van 3-48-10.

J. L. TONCKENS.

HIJKEN.

De Notaris Mr. J. L. TONCKENS, te Hoogeveen, zal, ten verzoeke van JAN JANS VREDEVELD te Hijken, op **Vrijdag den 16den Januarij 1857**, 's morgens 10 uur, ten huize van JACOB JOOSTEN, logementhouder te Beilen, PUBLIEK BIJ

Palmslag Verkoopen:

1o. Een perceel **WEIDELAND**, gelegen te Hijken, gemeente Beilen, in Vorrelveen, sectie A. No. 1876, groot 1-90-60.

2o. Een **DITO** perceel als voren gelegen, sectie A. No. 1825, groot 2-15-90.

3o. Een **DITO** perceel als voren gelegen, sectie A. No. 1824; groot 2-14-20.

4o. Twee perceelen **VELDGROND**, gelegen te Hijken, ten Zuiden het Oranje-Kanaal, ter grootte van 10 bunder, zeer geschikt tot ontginning.

5o. Twee akkers **BOUWLAND**, gelegen te Hijken, genaamd de *TEEZENKAMP*, groot 0-27-40. en de *MULDER*, groot 0-24-10.

J. L. TONCKENS.

RUINEN.

De Notaris Mr. J. L. TONCKENS te Hoogeveen, zal, ten verzoeke van A. G. SMIT te Ruinen, op **Woensdag den 21 Januarij 1857**, 's morgens 10 uur, ten huize van JAN JANS ZANTING, kastelein te Ruinen: PUBLIEK BIJ

Palmslag Verkoopen:

Eene **BOERENPLAATS**, staande en gelegen in het Regien te Ruinen, en bestaande uit **HUIS** en **ERF**, **BOUWLAND**, **GROENLAND** en **HEIDEVELD**, ter grootte van p.m. 18 bunders.

J. L. TONCKENS.

Vrouw STIENSTRA, te Tzum bij Harlingen, is door een **GOLDBERGER'S KETTING** van rheumatische pijnen in hoofd en borst genezen.

Vrouw KOOGER, aan het Nieuwediep, van een zestienjarig rheumatisch lijden door het geheele ligchaam.

Eene Dame te Rotterdam, die 14 jaren aan aangezigtspijn leed, waarvan doctor noch chirurgijn haar heeft kunnen bevrijden — schrijft de Heer Klinger — is door een **GOLDBERGER'S KETTING** in zeer korten tijd genezen.

De Echtgenoot van den Heer HERRMANN, Opperhoutvester te Ostromecko in Westpruissen, van een rheumatische kwaal op de oogen.

De Heer Ph. RISMANN, magistraat-Secretaris te Wolmirsted in Pruissen, van harkloppingen.

Dr. SPEIER, te Jauer in Silezië, heeft deze Kettingen in zijne praktijk met het beste gevolg aangewend tegen aangezigts-, tand-, oor en heuppijn.

Alle rheumatische ziekten, verlammingen, gewrigtspijn, hoofdpijn, oorpijn, kiespijn, maagpijn, krampkolijk, kramp in de borst en in de kuiten, knubbeljicht, verstijving in de leden, lendenpijn, aangezigtspijn, zenuwziekten, worden zeker en spoedig door **GOLDBERGER'S KETTINGEN** genezen.

Zij kosten f 1.80 — 2.70 — 3.60 — 5.40 - - **OORMAGNETEN** f 1.80 het paar.

Amsterdam, VERKOOPHUIS.
Assen, H. P. A. VAN GORCUM.
Meppel, A. JEULEN.
Hoogeveen, JAN VAN DER WOLDE Jr.
Gordijk, S. G. ZWART.
Delfzijl, F. H. WIJNTJES.
en in de bekende Depôts in de andere steden.

BURGERLIJKE STAND.

Assen, 2—9 Jan. Bev.: F. Muskee geb. Tel, van z.; G Hilbrands geb. Harkema, van z.; L. Slagter geb. Boer, van d.

Meppel, 1—8 Jan. Bev.: L. Bussemaker geb. van Urk, van d.; J. Brandligt geb. Smit, van d.; L. Hagedoorn geb. van Urk, van z.: D. S. Frankfort geb. Bendiën, van z. — Overl.: R. Fokken, 7 j. en 5 m. ml.; F. Gomarus, 39 j. en 11 m., echtgenoote van K. W. Moraal; R. ter Wal, oud 6 j. en 3 m. vl.

Peize, 1—31 Dec. Geh.: geene. — Geb.: Jantien Suurd; Roelof Luinge; Jan Papenborg. — Overl.: Anke Jans Hoeks; Geessien Kornelis Waaijer.

Ooststellingwerf, 30 Dec—6 Jan. Geb.: Hendrietta, d. van S. J. van Dam en J. A. v. der Reis te Haule; Rigtje, d. van R. S. Roefstra en F. F. Hof te Haule; Hendricus, z. van E. Bakker en W. H. Hoogeveen te Appelscha; Hendrikkien, d. van A. M. Vitvoe en J. H. Hoogeve… Appelscha; Willemtien, d. van P. A. Wever en H. W. V… teloo te Makkinga; Jacob, z. van R. E. Spaak en M. Kramer te Haulerwijk; Klaasje, d. van J. M. van Buiten… G. J. Kalsbeek te Appelscha; Trijntje, d. van J. J. Russ… en K. A. Russcher te Donkerbroek; Meindert, z. van wij… M. J. Helder (overleden), en W. W. de Haan te Haulerwi… Paulus, z. van H. T. van der Woude en F. F. Hofstra… Oldeberkoop; Geesje, d. van G. R. Nijenhuis en J. J. Hof… te Oosterwolde; Sijke, d. van R. H. Jager en J. K. Mul… te Oldeberkoop; Willemtje, d. van J. W. Vochteloo… R. F. van der Linde te Oldeberkoop. — Overl.: Lui… Jans Honkes te Haulerwijk, 19 w.; Jacob Willems Veenbo… te Donkerbroek, 9 m.; Alle Kornelis de Jong, echtgenoot v… G. J. Grenanis te Oldeberkoop, 87 j., Antje Jans Stuiver… Appelscha, 4 w.

Weststellingwerf, 1—7 Jan. Bev.: A. Kuipers g… van Buiten v. Steggerda, van z.; A. A. Panter geb. van … singa te Noordwolde, van d.; A. S. Bosma geb. Bosma … Nijholtpa, van d.; D. v. d. Vaart geb. Mantel te Noordwo… de, van z.; T. Dragtsma geb. Berkenbosch te Vinkega, v… d.; A. Boswinkel geb. Kuipers te Wolvega, van z.; J. … van der Meulen geb. Bralts te Wolvega, van z.; R. H. Sche… tinga geb. Bosma te Wolvega, van z.; G. J Bron geb. … Jong te Idzard, van d.; H. A. Hessel geb. Koelma te Wo… vega, van d.; J. Jasper geb. van Waveren te Boyl, van … H. M. A. J. v. d. Laan geb. Seelenhorst te Frederiksoord… van d. — Ondertr.: D. H. Veldhuizen van Noordwolde m… S. Smit van Peperga. — Geh.: J. J. Zagt met H. H. Ve… huis, beide van Noordwolde; J. J. Oosterhof, van Wolve… met S. M. de Hoop van Nijlamer; L. J. Oosterhof van Wo… vega met S. G. Leemburg van Nijholtwolde. — Overl.: … J. Napstra, ml., van de Idzard., 3 j.

MARKTBERIGTEN.

GRONINGEN, 9 Jan.

In den graanhandel is weder weinig omgegaan, door b… noodigde gebruikers is bij gerijven besteed: 64, 66 ℔ Rog… f 6, 6,70; 64 ℔ Grijze Zandboekweit f 6,30; 64 ℔ zwar… f 6,20; 53, 54 ℔ W. Gerst f 4,60, 4,90; 44, 46 ℔ Dik… Haver f 3,55, 75; 40 ℔ Zwarte f 3; Raapolie f 50.

ASSEN, 8 Januarij. W.-Rogge f 5,85 tot f 6.55. — Zand-Boekweit f 5.25 a f 0.00. — Veenboekweit f 0,00 t… f 0,00. — Haver f 0,00 tot f 0,00. — Ruigwitte Aar… appelen f 0,00 tot f 0,00; roode Venlosche dito van f 0,0… tot f 0.00. — Knollen van f 0,00 tot f 0,00. — Roo… Kool van f 0,00 tot f 0,00. — Witte dito f 0.00 tot f 0.00. — Varkens, magere van f 0,00. — Stroo per 1000 ℔ f 12,00. — Eijeren de 100 stuks f 3.12^5 tot f 3,25. — Boter f 0,… tot f 0,00. — Roggebrood de 6 Ned. ℔ f 0,50.

OOSTERWOLDE, 22 Dec. Rogge f 6.00 tot f 5.5… aanvoer 00 mud. Zandboekweit f 6.50 tot f 5.40; aanvo… 00 mud. Veenboekweit f 5.70 tot f 4.30; aanvoer 00 m…

HOOGEVEEN, 6 Jan. Rogge: hoogste f 6.40, laag… f 6,00; aanvoer 8 mudden.

WOLVEGA, 7 Jan. Rogge f 6,10. Boter geen pr… aanvoer 57 ¼ en 33 ⅛ tonnen.

MEPPEL, 8 Jan. Rogge f 5,75 a f 6,50. Boekw… f 6,00 a f 7,00. Boter 1½ N. ℔ f 1,50 a f 1,60. Bo… per ⅛ vat f 20,00 a 22,00.

COEVORDEN, 5 Jan. Rogge ƒ 5.50. Boekweit ƒ 5… Boter ƒ 0.80.

AMSTERDAM, 7 Jan. GRANEN zonder handel. — KOOLZAAD dadelijk zonder handel, op levering in het Voo… jaar £ 1, op het Najaar £ ½ hooger; op 9 vat. Olie… April £ 89½; Sept. en Oct. £ 79½. — LIJNZAAD zonder ha… del. — RAAPOLIE williger; op 6w. f 53¾; Vliegend f 52… in de stad f 55; 1o. Mei f 50, 49⅞; Najaar f 46¾, ½. … LIJNOLIE dadelijk en op het Voorjaar onveranderd, … het Najaar hooger gehouden; op 6w. f 40¾; Vliegend f 39… in de stad f 42; Voorjaar f 39¼; Najaar f 40½. — HE… NEPOLIE op 6w. f 48½; Vliegend f 47. — RAAPKO… KEN per 1040 stuks f 82 a 87. — LIJNKOEKEN per 1… stuks f 9 a 14½.

SCHIEDAM, 6 Jan. MOUTWIJN tot f 18½ per v… contant begin beurs met veel handel, later stil. — JEN… VER 100 pct. Amst. proef f 22½ a 23 per vat contant.

231e STAATS-LOTERIJ. 4e KLASSE.

3de Lijst. No. 2076 f 25000. No. 1569 f 1000. No… 6759 en 8579 ieder f 400. Nos. 8093, 14285, 18080 en 189… ieder f 100.

4de Lijst. No. 3452 f 1500. No. 8222 f 1000. No. 1531… f 100.

PRIJSCOURANT DER EFFECTEN.

AMSTERDAM, 1857.

	pct.	7 Jan.	8 Jan.
Nederl. W.S.	2½	63 5/16	63¼
„ „	3	75¼	75 5/16
„ „	4	94½	94⅝
Amort. Synd.	3½	89¾	90
Handelm.	4½		134
O. I. Leening	4	99¾	93⅞
Aand. H. Spw.			
Aand. R. Spw.	4½		
Ned. B.			
Maats. Weld.		57½	
Rusland,			
Obl. Hope	5	103⅞	103¾
Dito 1831/33	5	92¼	92⅜
Cert. 1840	4	84	83¾
» Stieglitz	4		83¼
Cert. v. Ass.	6	64⅛	
Polen,			
Aand. fl 500	ƒ 151		151
Obl.	4	77	76¾

	pct.	7 Jan.	8 Jan.
Spanje, Obl.	1¼	23 13/16	28 9/1…
Obligation	3		40 3/…
Binnenl.	3	37 9/16	37 7/1…
Amortisable		5⅞	5⅞
Bewijs-Coup.		5¾	5 11/1…
Oostenrijk,			
Oblig. Goll	5		
» »	4		
» Metal.	5	73¾	73⅝
» » N.	5	83⅞	83⅝
» Nation.	5	75	74 3/…
» »	2½	38 7/16	38 3/1…
Belgie, Cert.	2½		
Rothschild	2½	51 9/16	51½
Portug., Obl.	3	44 1/16	44 1/1…
Brazilien	5		97
Weener aandeelen	4		

7 Jan. Oostenrijksche fondsen aanvankelijk op nieuw ie… meer geanimeerd, sluiten iets flaauwer. Overigens was … markt nagenoeg onveranderd.

8 Jan. De markt was algemeen iets flaauwer gestem… vooral met betrekking tot de Oostenrijksche en Spaansc… fondsen.

Raadsels en Charades.

LVI. 'k Heb mijn' oorsprong in het plantenrijk. Mijn 3 eerste letters zijn eene spijze en de overige geven u de… naam van een' eilander.

Gedrukt bij GRATAMA te Assen.